

Rhagolwg Pensiwn y Wladwriaeth

Ebrill 2012

Rhan o'r Adran Gwaith a Phensiynau

Cynnwys

Cyflwyniad	Tudalen 4
Beth mae fy rhagolwg Pensiwn y Wladwriaeth yn ei ddweud wrthyf?	Tudalen 4
Sut rydych yn gweithio allan fy rhagolwg Pensiwn y Wladwriaeth?	Tudalen 5
Beth yw'r ffigurau gwahanol yn fy rhagolwg Pensiwn y Wladwriaeth?	Tudalen 6
Beth am fy nghyfraniadau Yswiriant Gwladol mwyaf diweddar? A ydych wedi cynnwys y rhain yn fy rhagolwg?	Tudalen 8
Pethau i'w hystyried o ran eich arian ar ôl ymddeol	Tudalen 8
Pryd y gallaf gael fy Mhensiwn y Wladwriaeth? ...	Tudalen 9
Sut y gallaf gael fy Mhensiwn y Wladwriaeth? ...	Tudalen 9
Beth yw Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth?	Tudalen 9
Mae gennyf flynyddoedd nad ydynt yn cyfrif tuag at fy Mhensiwn sylfaenol y Wladwriaeth. Beth y gallaf ei wneud?	Tudalen 10
Cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 3 ychwanegol	Tudalen 11
Pa ddewisiadau (detholiadau) a allai gwagedd priod a gweddwon wneud ynglŷn â'u cyfraniadau Yswiriant Gwladol	Tudalen 12
A allaf dalu cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 3 am flwyddyn wedi ei chwmpasu gan ddethol gwraig briod?	Tudalen 13

Beth yw credydau Yswiriant Gwladol?	Tudalen 13
A allaf gael credydau Yswiriant Gwladol yn awtomatig?	Tudalen 14
Diogelwch Cyfrifoldebau Cartref	Tudalen 15
Credyd Rhieni a Gofalwyr	Tudalen 16
Beth yw Pensiwn ychwanegol y Wladwriaeth . . .	Tudalen 16
Cynllun Pensiwn y Wladwriaeth ar Sail Enillion (SERPS)	Tudalen 16
Ail Bensiwn y Wladwriaeth	Tudalen 17
Cynlluniau cyfraniadau diffiniedig wedi eithrio . . .	Tudalen 17
Gweithio eich Pensiwn ychwanegol y Wladwriaeth allan	Tudalen 18
Etifeddu Pensiwn ychwanegol y Wladwriaeth . . .	Tudalen 18
Oedi cyn gwneud cais (gohirio) fel eich bod yn cael mwy o Bensiwn y Wladwriaeth yn ddiweddarach	Tudalen 18
Cynyddiadau Pensiwn y Wladwriaeth y dyfodol . .	Tudalen 19
Taliadau Pensiwn y Wladwriaeth y tu allan i'r DU	Tudalen 20
Gwneud cais am Gredyd Pensiwn os ydych ar incwm isel	Tudalen 21
Ble y gallaf gael rhagor o wybodaeth?	Tudalen 22

Gallwch gael rhagor o wybodaeth ar ein gwefan yn:
www.direct.gov.uk/pensiynau

Cyflwyniad

Mae'r wybodaeth yn y daflen hon ar gyfer merched a anwyd ar neu gyn 5 Ebrill 1953 ac ar gyfer dynion wedi eu geni ar neu gyn 5 Ebrill 1951 sydd wedi derbyn rhagolwg Pensiwn y Wladwriaeth. Mae'n egluro sut rydym wedi gweithio allan yr amcangyfrifon yn eich rhagolwg ac mae'n rhoi gwybodaeth defnyddiol arall i chi ynglŷn â Phensiwn y Wladwriaeth.

Beth mae fy rhagolwg Pensiwn y Wladwriaeth yn ei ddweud wrthyf?

Yn ogystal â rhoi amcangyfrifon i chi o'ch Pensiwn y Wladwriaeth, mae eich rhagolwg hefyd yn dweud wrthyfch:

- y dyddiad y byddwch yn cyrraedd oedran Pensiwn y Wladwriaeth
- y flwyddyn dreth ddiweddaraf a gofnodir ar eich cofnod cyfraniadau Yswiriant Gwladol
- nifer y blynyddoedd cymhwyso ar gyfer Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth sydd gennych ar hyn o bryd ar eich cofnod cyfraniadau Yswiriant Gwladol
- nifer cyfanswm o flynyddoedd cymhwyso rydym yn credu efallai sydd gennych ar eich cofnod cyfraniadau Yswiriant Gwladol erbyn yr amser y byddwch yn cyrraedd eich oedran Pensiwn y Wladwriaeth.
- os yw'n briodol, y blynyddoedd treth efallai gallwch dalu cyfraniadau Yswiriant Gwladol (Dosbarth 3) gwirfoddol ar eu cyfer. Gweler tudalennau 13 i 14 i gael rhagor o wybodaeth am dalu cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 3.

Sut rydych yn gweithio allan fy rhagolwg Pensiwn y Wladwriaeth?

Pan rydym yn gweithio eich rhagolwg Pensiwn y Wladwriaeth allan rydym yn tybio y bydd y rheolau a'r gyfraith bresennol yn berthnasol o hyd i chi pan fyddwch yn cyrraedd oedran Pensiwn y Wladwriaeth.

Rydym yn edrych ar sawl peth, yn cynnwys:

- faint o Yswiriant Gwladol rydych wedi'i dalu, neu yn cael eich trin fel petaech wedi'i dalu neu wedi'ch credydu ag ef eisoes
- faint o Yswiriant Gwladol rydym yn credu y byddwch wedi'i dalu, neu yn cael eich trin fel petaech wedi'i dalu neu wedi'ch credydu ag ef, erbyn i chi gyrraedd oedran Pensiwn

y Wladwriaeth. Mae'n rhaid i ni wneud rhai tybiaethau am bethau a allai ddigwydd yn y dyfodol a fydd yn effeithio ar y rhagolwg

- os ydych wedi ysgaru neu fod eich partneriaeth sifil wedi'i diddymu (dod i ben yn gyfreithiol), p'un a yw'r llys wedi cytuno ar drefniant arbennig ar gyfer eich pensiwn
- os ydych yn weddw, neu mae eich partner sifil wedi marw, ac rydych wedi rhoi manylion o'ch diweddar ŵr, gwraig neu bartner sifil i ni, p'un a allwch:
  - ddefnyddio eu cofnod Yswiriant Gwladol i gynyddu swm eich Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth.
  - etifeddu unrhyw o'u Pensiwn ychwanegol y Wladwriaeth neu Fudd-dal Ymddeol Graddedig.
- os ydych wedi ysgaru, neu mae eich partneriaeth sifil wedi'i ddiddymu, ac rydych wedi rhoi manylion o'ch cyn ŵr, cyn wraig neu gyn bartner sifil i ni, p'un a allwch ddefnyddio eu cofnod Yswiriant Gwladol i gynyddu swm eich Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth, a
- os oes gennych bensiwn gan gwmni neu gynllun pensiwn preifat sy'n eich eithrio o gynllun Pensiwn ychwanegol y Wladwriaeth.

Os ydych wedi rhoi gwybod i ni fod gennych Dystysgrif Cydnabod Rhyw, bydd eich rhagolwg Pensiwn y Wladwriaeth yn seiliedig ar y rhyw rydych wedi newid iddo. Gall y Panel Cydnabod Rhyw ddweud wrthych sut y gall Deddf Cydnabod Rhyw 2004 effeithio ar eich Pensiwn y Wladwriaeth. Gweler tudalen 28 i gael manylion cyswllt.

Os, pan fyddwch yn cyrredd eich oedran Pensiwn y Wladwriaeth, rydych:

- yn briod neu mewn partneriaeth sifil, ac rydych gydag ychydig neu ddim Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth, efallai gallwn ddefnyddio cofnod cyfraniadau Yswiriant Gwladol eich gŵr, gwraig neu bartner sifil i wella eich Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth.
- yn weddw, neu mae eich partner sifil wedi marw, efallai gallwn ddefnyddio cofnod cyfraniadau Yswiriant Gwladol eich diweddar ŵr, gwraig neu bartner sifil i wella eich Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth ac efallai y gallwch etifeddu rhywfaint o'u Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth neu Fudd-dal Ymddeol Graddedig.
- wedi ysgaru, neu eich partneriaeth sifil wedi'i ddiddymu, efallai gallwn ddefnyddio cofnod cyfraniadau Yswiriant

Gwladol eich cyn ŵr, cyn wraig neu gyn bartner sifil am y cyfnod hyd at yr amser pan ddaeth eich priodas neu bartneriaeth sifil i ben i wella eich Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth.

Gallwch gael mwy o wybodaeth yn ein taflen ynglŷn â Phensiynau'r Wladwriaeth.

Gallwch ddarllen copïau o'n taflenni diweddaraf ar-lein yn **www.direct.gov.uk/tpsleaflets**.

Hefyd mae ein taflenni ar gael mewn ffyrdd eraill. Gweler tudalen 26 am fyw o wybodaeth.

Beth yw'r ffigurau gwahanol yn fy rhagolwg Pensiwn y Wladwriaeth?

Rydym wedi rhoi ffigurau i chi ar gyfer eich:

- Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth (gweler tudalen 12 i gael gwybodaeth am Bensiwn sylfaenol y Wladwriaeth)
- Pensiwn ychwanegol y Wladwriaeth (gweler tudalen 18 i gael rhagor o wybodaeth am Bensiwn ychwanegol y Wladwriaeth), a
- Budd-dal Ymddeol Graddedig.

Mae rhagor o wybodaeth am y Budd-dal Ymddeol Graddedig yn ein taflen am Bensiynau'r Wladwriaeth. Gallwch ddarllen copïau o'n taflenni diweddaraf ar-lein yn

www.direct.gov.uk/tpsleaflets.

Hefyd mae ein taflenni ar gael mewn ffyrdd eraill. Gweler tudalen 26 am fyw o wybodaeth.

Mae'r set gyntaf o ffigurau yn amcangyfrif o Bensiwn y Wladwriaeth y gallech ei gael pan fyddwch yn cyrraedd oedran Pensiwn y Wladwriaeth, yn seiliedig ar eich cofnod cyfraniadau Yswiriant Gwladol ar adeg y rhagolwg yn unig. Mae'n cynnwys unrhyw flynyddoedd o Ddiogelwch Cyfrifoldebau Cartref a allai fod wedi'u rhoi i chi.

Mae rhagor o wybodaeth ynglŷn â Diogelwch Cyfrifoldebau Cartref ar dudalen 15 o'r daflen hon.

Os mai £0.00 yw'r ffigwr a ddangosir, mae'n golygu nad oes gennych ddigon o gyfraniadau Yswiriant Gwladol na chredydau ar gyfer yr un flwyddyn gymhwysu sydd ei hangen arnoch i gael isafswm Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth.

Mae'r ail set o ffigyrau yn amcangyfrif o Bensiwn y Wladwriaeth y gallech ei gael pan fyddwch yn cyrraedd oedran Pensiwn y Wladwriaeth, yn seiliedig ar:

- y cyfraniadau Yswiriant Gwladol rydych eisoes wedi'u talu, neu yn cael eich trin fel petaech wedi'u talu neu wedi'ch credydu â hwy, ac
- unrhyw gyfraniadau Yswiriant Gwladol ychwanegol rydym yn tybio y byddwch wedi'u talu, neu y cewch eich trin fel petaech wedi'u talu, neu wedi'ch credydu â hwy rhwng yr adeg y cyflwynir y rhagolwg hwn a'r adeg y byddwch yn cyrraedd oedran Pensiwn y Wladwriaeth. Ar gyfer hyn rydym wedi tybio y bydd eich amgylchiadau yn aros yr un fath â'r adeg pan gawsoch y rhagolwg, ond nid ydym wedi cynnwys unrhyw gredydau Yswiriant Gwladol efallai gewch yn y dyfodol fel rhiant neu ofalwr.

Os ydych yn wraig briod neu'n weddw sydd â hawl i:

- dalu Yswiriant Gwladol Dosbarth 1 cyfradd ostyngedig fel cyflogai, a
- beidio talu cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 2 pan yn hunan-gyflogedig,

rydym wedi tybio y bydd gennych yr hawl hwnnw hyd nes byddwch yn cyrraedd eich oedran Pensiwn y Wladwriaeth.

Os bydd eich amgylchiadau'n newid, mae'r swm o Bensiwn y Wladwriaeth efallai y byddwch yn ei dderbyn yn debygol i fod yn wahanol i'r hwnnw a ddangosir yn eich rhagolwg.

Gweler tudalennau 12 i 13 am ragor o wybodaeth.

Gwybodaeth bwysig: Bydd eich rhagolwg Pensiwn y Wladwriaeth y seiliedig ar eich cofnod cyfraniadau Yswiriant Gwladol eich hun, oni bai:

- ar amser y cafodd y rhagolwg ei pharatoi roeddech yn weddw, neu roedd eich partner partner sifil wedi marw, ac rydych wedi rhoi manylion eich gŵr, gwraig neu bartner sifil i ni, neu
- ar amser y cafodd y rhagolwg ei pharatoi roeddech wedi ysgaru, neu roedd eich partneriaeth sifil wedi ei diddymu, ac roeddech wedi rhoi manylion eich cyn ŵr, gwraig neu bartner sifil.

Yn yr amgylchiadau hyn, bydd y rhagolwg yn seiliedig ar eich cofnod cyfraniadau Yswiriant Gwladol eich hun ac un eich diweddar neu gyn ŵr, wraig neu bartner sifil.

Beth am fy nghyfraniadau Yswiriant Gwladol mwyaf diweddar? A ydych wedi cynnwys y rhain yn fy rhagolwg?

Mae'n bosibl nad ydym wedi cynnwys unrhyw gyfraniadau Yswiriant Gwladol o'r flwyddyn dreth ddiwethaf. Mae hyn oherwydd gall gymryd hyd at chwe mis ar ôl i flwyddyn dreth ddod i ben cyn i gyfraniadau Yswiriant Gwladol ymddangos ar eich cofnod. Rydym yn dweud wrthyh yn y rhagolwg pa flwyddyn dreth yw'r un ddiwethaf i ni ei defnyddio.

Pethau i'w hystyried o ran eich arian ar ôl ymddeol

Mae'r rhagolwg yn dangos eich Pensiwn y Wladwriaeth wedi ei amcangyfrif ar gyfradd heddiw - hynny yw, y swm a gewch pe baech yn derbyn eich Pensiwn y Wladwriaeth nawr. Efallai y cewch swm gwahanol os bydd eich amgylchiadau'n newid neu'r gyfraith yn newid.

Ni fydd y swm o Bensiwn sylfaenol y Wladwriaeth a fyddwch yn derbyn yn cael ei effeithio gan unrhyw arian rydych yn derbyn gan gynllun pensiwn gweithle neu bersonol.

Efallai bydd y swm o Bensiwn ychwanegol y Wladwriaeth a gewch yn cael ei ostwng os ydych yn derbyn pensiwn gan gynllun pensiwn gweithle neu bersonol a oedd wedi eich eithrio o'r cynllun Pensiwn ychwanegol y Wladwriaeth.

Efallai y byddwch yn derbyn rhagolygon Pensiwn y Wladwriaeth o fwy nag un ffynhonnell - efallai oherwydd eich bod wedi derbyn Rhagolwg Pensiwn Cyfunol gan ddarparwr pensiwn preifat neu weithle. Os bydd hyn yn digwydd ni ddylech adio'r ffigyrau rhagolwg Pensiwn y Wladwriaeth at ei gilydd.

Mae Pensiwn y Wladwriaeth yn drethadwy. Am fwy o wybodaeth ynglŷn â treth ar eich Pensiwn Wladwriaeth ewch i'r adran 'Treth ar fudd-daliadau a chynnal' yn www.direct.gov.uk. Mae mwy ynglŷn â hyn hefyd mewn taflen a elwir 'Agosáu at Ymddeoliad - canllaw i dreth a chyfraniadau Yswiriant Gwladol'. Gallwch lawrlwytho copi o'r wefan Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi yn www.hmrc.gov.uk/leaflets/ir121.htm

Pryd y gallaf gael fy Mhensiwn y Wladwriaeth?

Y dyddiad cynharaf efallai gallwch gael eich Pensiwn y Wladwriaeth yw pan fyddwch yn cyrraedd eich oedran Pensiwn y Wladwriaeth. Dangosir y dyddiad hwn ar eich rhagolwg.

Sut y gallaf gael fy Mhensiwn y Wladwriaeth?

Cyn i chi gyrraedd eich oedran Pensiwn y Wladwriaeth byddwn yn ysgrifennu atoch i ddweud wrthych beth i'w wneud nesaf. Os na fyddwch wedi clywed gennym erbyn yr amser rydych o fewn 3 mis o'ch oedran Pensiwn y Wladwriaeth ffoniwch ni ar **0800 731 7898** (ffôn testun **0800 731 7339**).

Mae'r llinell ar agor 8am i 8pm dydd Llun i ddydd Gwener (ar wahân i wyliau cyhoeddus). Gallwch gael gwybod mwy drwy fynd i **www.direct.gov.uk/pensiynau** neu mewn taflen fwy manwl ar Bensiynau'r Wladwriaeth. Gallwch gael copi drwy ffonio **0845 7 31 32 33** (ffôn testun **0845 604 0210**).

Os ydych yn byw y tu allan i'r DU ffoniwch **+44 191 2187777** am gyngor ar wneud cais. Mae llinellau ar agor dydd Llun i ddydd Gwener, 8am i 8pm. (Ffôn testun **+44 191 2187280**).

Beth yw Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth?

Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth yw'r arian y gallech ei gael pan fyddwch yn cyrraedd oedran Pensiwn y Wladwriaeth. Bydd faint a gewch yn dibynnu ar nifer y blynyddoedd cymhwyso rydych wedi'u cronni drwy dalu cyfraniadau Yswiriant Gwladol, neu gael eich trin fel petaech wedi'u talu neu gredydu.

Mae angen 30 o flynyddoedd cymhwyso arnoch i gael Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth lawn. Bydd pob blwyddyn gymhwyso yn werth 1/30 o Bensiwn sylfaenol y Wladwriaeth lawn. Felly, bydd pum blwyddyn gymhwyso yn rhoi 5/30 o Bensiwn sylfaenol y Wladwriaeth lawn i chi, bydd 15 o flynyddoedd cymhwyso yn rhoi Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth o 15/30 (neu hanner Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth lawn), ac ati hyd at 30/30.

Ceir rhagor o wybodaeth fanwl am Bensiwn sylfaenol y Wladwriaeth yn ein taflen ar Bensiynau'r Wladwriaeth. Gallwch ddarllen copïau o'n taflenni diweddaraf ar-lein yn **www.direct.gov.uk/tpsleaflets**. Hefyd mae ein taflenni ar gael mewn ffyrdd eraill. Gweler tudalen 26 am fyw o wybodaeth.

Mae gennyf flynyddoedd nad ydynt yn cyfrif tuag at fy Mhensiwn sylfaenol y Wladwriaeth. Beth y gallaf ei wneud?

Efallai y gallwch dalu cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 3 os oes gennych fylchau yn eich cofnod cyfraniadau Yswiriant Gwladol. Gall y rhain fod, er enghraifft, yn flynyddoedd pan:

- na wnaethoch weithio llawer os o gwbl, neu
- roeddech yn hunan-gyflogedig ac nid oedd rhaid i chi dalu cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 2 gan eich bod wedi gwneud cais am Dystysgrif Eithriad Enillion Bach CA6812, ac wedi cael un. Os nad ydych wedi cael dystysgrif, rhaid i chi dalu cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 2 waeth faint o enillion rydych yn eu cael neu'n disgwyl eu cael o'ch hunan-gyflogaeth, neu
- oeddech yn byw y tu allan i'r DU. Os ydych yn mynd i fyw neu weithio y tu allan i'r DU, neu wedi byw neu weithio y tu allan i'r DU yn y gorffennol, ac eisiau talu cyfraniadau Yswiriant Gwladol y DU gwirfoddol, dylech gysylltu â'r llinell gymorth Cyllid a Thollau EM ar **0845 9154811**. Os ydych y ffonio o'r tu allan i'r DU, dylech ffonio **+44 191 2037010**. Gallwch hefyd ymweld â gwefan Cyllid a Thollau EM yn: **<http://www.hmrc.gov.uk/cnr/osc.htm#3>**. Mae gan y dudalen hon ddolen i daflen NI38 'Social Security Abroad', sy'n dweud wrthyh am dalu cyfraniadau Yswiriant Gwladol wrth fyw neu weithio y tu allan i'r DU.

Bydd eich llythyr rhagolwg yn dweud wrthyh p'un a fyddwch yn gallu talu cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 3 i lenwi bylchau yn eich cofnod cyfraniadau Yswiriant Gwladol. Fodd bynnag, os ydych yn hunan-gyflogedig, efallai nad yw'r wybodaeth yn gymwys, gan fod trefniadau ar wahân ar waith ar gyfer talu cyfraniadau Yswiriant Gwladol hunan-gyflogedig. Am fwy o wybodaeth cysylltwch â'r Llinell Gymorth Yswiriant Gwladol i Bobl Hunan-gyflogedig ar **0845 915 4655**.

Os ydych yn talu cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 3:

- gall olygu y byddai blynyddoedd na fyddant fel arfer yn flynyddoedd cymhwys yn cyfrif tuag at eich Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth, a
- gall rhoi hawl uwch i fudd-daliadau profedigaeth i'ch gwraig weddw, gŵr gweddw neu bartner sifil sydd wedi goroesi.

I gael rhagor o wybodaeth am fudd-daliadau profedigaeth, cysylltwch â'r Ganolfan Byd Gwaith ar **0845 608 8601**.

Os ydych yn byw y tu allan i'r DU dylech ffonio **+44 191 218 7608**.

Gallwch gael mwy o wybodaeth hefyd yn

www.direct.gov.uk/marwolaeth

Ceir cyfyngiadau amser ar gyfer talu cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 3. Fel arfer mae'n rhaid i chi eu talu o fewn chwe blynedd i ddiwedd y flwyddyn dreth rydych yn talu amdani. Am fwy o wybodaeth, ewch i

www.direct.gov.uk/howtotopupni

Cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 3 ychwanegol

Os byddwch yn cyrraedd eich oedran Pensiwn y Wladwriaeth rhwng 6 Ebrill 2008 a 5 Ebrill 2015, efallai y gallwch dalu cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 3 ychwanegol. Gallwch dalu am hyd at chwe blynedd ychwanegol, yn dechrau o'r flwyddyn dreth 1975-76 ymlaen, i gwmpasu blynyddoedd ni fydd yn cyfrif tuag at eich Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth.

Mae'n rhaid bod gennych 20 o flynyddoedd cymhwyso eisoes (gan gynnwys unrhyw flynyddoedd llawn o Ddiogelwch Cyfrifoldebau Cartref).

Mae gennych chwe blynedd o'r dyddiad ydych yn cyrraedd oedran Pensiwn y Wladwriaeth i dalu unrhyw gyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 3 ychwanegol. Nid oes rhaid i chi aros nes i chi gyrraedd oedran Pensiwn y Wladwriaeth i dalu.

Am fwy o wybodaeth, ewch i

www.direct.gov.uk/howtopupni

Nid yw'r trefniant hwn yn effeithio ar unrhyw gyfraniadau Yswiriant Gwladol gwirfoddol Dosbarth 3 y gallech eu talu o dan y cyfyngiadau amser arferol.

Pa ddewisiadau ('detholiadau') all gwragedd priod a gwragedd gweddw wneud am eu cyfraniadau Yswiriant Gwladol?

Cyn 1977, gallai gwragedd priod a rhai gwragedd gweddw ddewis (dethol):

- talu cyfraniadau Yswiriant Gwladol ar y gyfradd ostyngol pan oeddynt yn gyflogai
- peidio â thalu cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 2 pan oeddent yn hunan-gyflogedig.

Er i'r dewis hwn ddod i ben yn 1977, gallai gwragedd a oedd eisoes wedi dethol talu cyfraniadau Yswiriant Gwladol ar y gyfradd ostyngol barhau i wneud hynny.

Daw'r dewis i ben os:

- daw'r briodas i ben mewn ysgariad neu os caiff ei dirymu (canslo'n swyddogol)
- am ddwy flwyddyn dreth yn olynol:
  - nid ydynt wedi ennill digon i dalu, neu gael eu trin fel eu bod wedi talu, cyfraniadau Yswiriant Gwladol fel cyflogai, ac
  - nid ydynt wedi bod yn hunan-gyflogedig
- bydd hawl i fudd-daliadau profedigaeth benodol yn dod i ben, neu
- maent yn gofyn iddo gael ei ganslo.

Nid yw cyfraniadau Yswiriant Gwladol cyfradd ostyngol yn cyfrif tuag at Bensiwn y Wladwriaeth. Hefyd, ni allwch gael Diogelwch Cyfrifoldebau Cartref ar gyfer unrhyw flwyddyn dreth pan oeddech yn talu cyfraniadau Yswiriant Gwladol cyfradd ostyngol ar ddiwrnod cyntaf o'r flwyddyn dreth honno (6 Ebrill).

Ni all gwragedd priod fel arfer cael credyd Yswiriant Gwladol am wythnos os oeddynt yn talu Yswiriant Gwladol cyfradd ostyngol yn ystod unrhyw ran ohono. Efallai gall gwragedd priod sy'n talu Yswiriant Gwladol cyfradd ostyngol fod yn gymwys i gredydau Yswiriant Gwladol ar ôl iddynt fod yn weddw. Efallai byddant yn gallu cael y credydau Yswiriant Gwladol ar gyfer rhieni a gofalwyr sydd wedi disodli Diogelwch Cyfrifoldebau Cartref o fis Ebrill 2010.

Os hoffech gael rhagor o wybodaeth am y detholiadau hyn, cysylltwch â Chyllid a Thollau EM. Gweler tudalen 26 i gael manylion cyswllt.

A allaf dalu cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 3 am flwyddyn a gwmpesir gan ddetholiad gwraig briod?

Na. Ni all gwragedd priod a gwragedd gweddsw dalu cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 3 ar gyfer unrhyw flwyddyn dreth lawn ble roeddynt wedi dethol i dalu cyfraniadau Yswiriant Gwladol cyfradd ostyngol, neu ddim cyfraniadau Yswiriant Gwladol (gweler isod).

Os wnaethoch ddethol rhan o'r ffordd drwy flwyddyn dreth, efallai gallwch dalu cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 3 ar gyfer y flwyddyn honno.

Am fwy ynglŷn â

- detholiadau gwragedd priod a gweddswon, ewch i **www.hmrc.gov.uk/ni/reducedrate**
- cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 3
  - ewch i **www.hmrc.gov.uk/ni/volcontr** a
  - **www.direct.gov.uk/tpoupni**
  - cysylltu â Chyllid a Thollau EM. Gweler tudalen 24 am fanylion.

Beth yw credydau Yswiriant Gwladol?

Dyma'r enillion neu'r cyfraniadau Yswiriant Gwladol a gaiff eu credydu i'ch cofnod cyfraniadau Yswiriant Gwladol, fel arfer pan nad ydych yn gallu gweithio am resymau penodol.

Er enghraifft, gallech gael credydau Yswiriant Gwladol os ydych:

- yn cael Lwfans Ceisio Gwaith
- yn cael budd-dal, lwfans neu daliad perthnasol arall
- wedi'ch cofrestru'n ddi-waith ac yn chwilio am waith, neu
- yn darparu tystiolaeth nad ydych yn iach i weithio.

O 6 Ebrill 2010 gallech hefyd gael credydau Yswiriant Gwladol os ydych:

- yn cael Budd-dal Plant ar gyfer plentyn hyd at 12 mlwydd oed
- yn ofalwr maeth a gymeradwywyd, neu
- yn gofalu am 20 awr yr wythnos neu fwy am o leiaf un person sâl neu anabl sy'n cael budd-dal sy'n gysylltiedig ag anabledd, neu lle mae'r angen am ofal wedi'i ardystio gan weithiwr iechyd neu weithiwr gofal-cymdeithasol proffesiynol.

Caiff y credydau hyn eu hychwanegu at unrhyw gyfraniadau Yswiriant Gwladol rydych wedi eu talu, neu'n cael eich trin fel petaech wedi eu talu.

Efallai gallwch wneud cais am gredydau Yswiriant Gwladol os ydych wedi gwasanaethu ar reithgor neu dreulio amser mewn carchar am gollfarn a gafodd ei diddymu'n ddiweddarach. Gallwch hefyd wirio p'un ai ydych wedi cael dyfarniad o unrhyw gredydau Yswiriant Gwladol pan nad oeddech yn gweithio oherwydd eich bod yn sâl neu'n ddi-waith.

Am fwy o wybodaeth ewch i

www.hmrc.gov.uk/ni/intro/credits.htm

A allaf gael credydau Yswiriant Gwladol yn awtomatig?

Mewn amgylchiadau penodol efallai eich bod wedi derbyn credydau Yswiriant Gwladol ar gyfer y blynyddoedd treth sy'n cynnwys eich pen-blwydd yn 16, 17 ac 18 oed. Gelwir y rhain yn credydau cychwynnol. Ni fydd dyfarniadau newydd o gredydau cychwynnol o 6 Ebrill 2010.

Hyd at 6 Ebrill 2010, gallai dynion hefyd gael credydau Yswiriant Gwladol yn awtomatig ar gyfer y flwyddyn dreth pan fyddant yn cyrraedd 60 oed, ac am y pedair blynedd ar ôl hynny. Mae'r rhain yn cael eu dileu'n raddol yn unol â'r cynnydd yn oedran Pensiwn y Wladwriaeth i ferched.

Ni fyddwch yn gallu cael y credydau Yswiriant Gwladol hyn ar gyfer:

- unrhyw flwyddyn dreth lle rydych yn treulio mwy na 182 o ddiwrnodau y tu allan i'r DU, neu
- unrhyw wythnos lle rydych yn hunan-gyflogedig ac yn gymwys i dalu cyfraniad Yswiriant Gwladol Dosbarth 2.

Nid oes rhaid i chi wneud cais am gredydau Yswiriant Gwladol awtomatig.

Os ydych yn talu, neu'n ystyried talu, cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 3, mae'n bwysig eich bod yn ystyried unrhyw gredydau Yswiriant Gwladol awtomatig y gallech eu cael.

I gael rhagor o wybodaeth am gredydau Yswiriant Gwladol, cysylltwch â'r swyddfa Cyfraniadau Yswiriant Gwladol a Swyddfa Cyflogwr (NIC&EO) Gweler tudalen 26 am fanylion.

Efallai na fydd credydau yn ymddangos ar eich cofnod cyfraniadau Yswiriant Gwladol tan sawl mis ar ôl diwedd y flwyddyn dreth y cawsant eu dyfarnu ar ei chyfer.

Diogelwch Cyfrifoldebau Cartref

Cynllun ac nid budd-dal oedd Diogelwch Cyfrifoldebau Cartref. Rhwng 6 Ebrill 1978 a 5 Ebrill 2010 roedd yn helpu i ddiogelu eich Pensiwn y Wladwriaeth. Roeddech yn cael Diogelwch Cyfrifoldebau Cartref yn awtomatig os oeddech yn:

- cael Budd-dal Plant yn eich enw chi ar gyfer plentyn o dan 16 oed ac roeddech wedi rhoi eich rhif Yswiriant Gwladol i'r Swyddfa Budd-dal Plant
- cael Cymhorthdal Incwm ac nid oeddech angen cofrestru am waith oherwydd eich bod yn gofalu am rhywun a oedd yn sal neu'n anabl.

Dim ond y person oedd wedi cael dyfarniad o Fudd-dal Plant a allai gael Diogelwch Cyfrifoldebau Cartref yn awtomatig. Os nad oeddech wedi cael dyfarniad o Fudd-dal Plant ond roeddech yn aros adref i ofalu am blant tra roedd eich partner yn gweithio, gallwch ofyn i Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi i anfon ffurflen gais atoch (CF411) i drosglwyddo'r Diogelwch Cyfrifoldebau Cartref i chi. Gallwch gael y ffurflen hon hefyd o wefan Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi. Gweler tudalen 24 am fanylion cyswllt Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi.

Gallwch gael hyd i fwy o wybodaeth ar Ddiogelwch Cyfrifoldebau Cartref yn ein taflen ynglŷn â Phensiynau'r Wladwriaeth. Gallwch ddarllen copïau o'n taflenni diweddaraf arlein yn **www.direct.gov.uk/tpsleaflets**

Rydym hefyd yn gwneud ein taflenni ar gael mewn ffyrdd eraill. Gweler tudalen 24 am fwy o fanylion.

Credyd Rhieni a Gofalwyr

Daeth y credydau newydd i Rieni a Gofalwyr yn lle Diogelwch Cyfrifoldebau Cartref ar 6 Ebrill 2010. Rydym wedi trawsnewid blynyddoedd cyflawn o Ddiogelwch Cyfrifoldenau Cartref i flynyddoedd cymhwysu wedi eu credydu o gyfraniadau Yswiriant Gwladol hyd at uchafswm o 22 o flynyddoedd.

I ddarllen mwy ynglŷn â chredydau Yswiriant Gwladol ar gyfer rhieni a gofalwyr, ewch i'n gwefan

www.direct.gov.uk/pensiynau

Beth yw Pensiwn ychwanegol y Wladwriaeth?

Arian efallai gallwch ei gael yn ychwanegol i'ch Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth yw Pensiwn ychwanegol y Wladwriaeth drwy'r Cynllun Pensiwn y Wladwriaeth ar Sail Enillion (SERPS) ac Ail Bensiwn y Wladwriaeth. Nid oes angen bod gennych hawl i Bensiwn sylfaenol y Wladwriaeth i gael Pensiwn ychwanegol y Wladwriaeth.

Mae'r swm o Bensiwn ychwanegol y Wladwriaeth efallai a gewch yn dibynnu ar faint rydych yn ei ennill (neu'n cael eich trin fel petaech wedi ei ennill) a faint o gyfraniadau Yswiriant Gwladol rydych wedi'u talu, neu'n cael eich trin fel petaech wedi'u talu, ers mis Ebrill 1978.

Ceir gwybodaeth fanylach am Bensiwn ychwanegol y Wladwriaeth yn ein taflen ar Bensiynau'r Wladwriaeth. Gallwch ddarllen copïau o'n taflenni diweddaraf ar-lein yn **www.direct.gov.uk/tpsleaflets**. Hefyd mae ein taflenni ar gael mewn ffyrdd eraill. Gweler tudalen 26 am fyw o wybodaeth.

Cynllun Pensiwn y Wladwriaeth ar sail Enillion (SERPS)

Efallai bod hawl gennych i gael Pensiwn ychwanegol y Wladwriaeth drwy Gynllun Pensiwn y Wladwriaeth ar sail Enillion (SERPS).

Bydd faint efallai a gewch yn dibynnu ar faint rydych wedi'i ennill, a faint o gyfraniadau Yswiriant Gwladol rydych wedi'u talu, neu'n cael eich trin fel petaech wedi'u talu, cyn 2002. Mae hefyd yn dibynnu ar p'un a ydych wedi eich 'eithrio' o SERPS.

Os oeddech yn hunan-gyflogedig cyn 2002, ac yn talu cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 2 yn ystod y cyfnod hwnnw, ni fydd hyn wedi cyfrif tuag at SERPS.

Newidiodd y llywodraeth gynllun SERPS pan gyflwynodd Ail Bensiwn y Wladwriaeth yn 2002. Caiff unrhyw bensiwn a gronwyd gennych drwy SERPS cyn 2002 ei ychwanegu i'ch Ail Bensiwn y Wladwriaeth.

Ail Bensiwn y Wladwriaeth

Cyflwynodd y llywodraeth Ail Bensiwn y Wladwriaeth yn 2002. Mae Ail Bensiwn y Wladwriaeth yn rhoi'r cyfle i bobl sy'n ennill cyflogau is, neu na allant weithio cymaint â phobl eraill, i ennill pensiwn ychwanegol gwell.

Caiff y swm o Ail Bensiwn y Wladwriaeth a gewch ei leihau os ydych wedi 'eithrio' i mewn i bensiwn galwedigaethol, neu bensiwn hapddaliwr neu bensiwn personol.

Nid yw cyfraniadau Yswiriant Gwladol Dosbarth 2 a delir gan bobl hunan-gyflogedig yn cyfrif tuag at Ail Bensiwn y Wladwriaeth.

Cynlluniau cyfraniadau diffiniedig wedi eithrio

Diddymwyd eithrio i gynllun cyfraniadau diffiniedig ar 6 Ebrill 2012.

Ar y dyddiad hwnnw daethpwyd ag aelodau cynllun pensiwn gweithle cyfraniad diffiniedig wedi ei eithrio (weithiau'n cael ei alw'n gynllun pensiwn galwedigaethol neu gwmni) neu gynllun pensiwn personol neu gynllun pensiwn hapddaliwr yn ôl i mewn i'r cynllun Pensiwn ychwanegol y Wladwriaeth.

Os oeddech mewn cynllun pensiwn gweithle cyfraniad diffiniedig wedi ei eithrio, roeddech chi a'ch cyflogwr yn talu cyfraniadau Yswiriant Gwladol is. Ar ôl y newid hwnnw, byddwch eich dau yn talu cyfraniadau Yswiriant Gwladol safonol, ac efallai bydd gennych hawl i Bensiwn ychwanegol y Wladwriaeth yn seiliedig ar gyfraniadau o'r dyddiad hwnnw.

Os oeddech mewn cynllun pensiwn personol wedi ei eithrio, neu gynllun pensiwn hapddaliwr wedi ei eithrio, ni fydd cyfradd eich cyfraniadau Yswiriant Gwladol yn newid o ganlyniad i'r newid. Fodd bynnag, ni fydd y llywodraeth yn talu ad-daliad mwyach o gyfraniadau Yswiriant Gwladol i mewn i'ch pensiwn hapddaliwr personol.

Nid yw cynlluniau gweithle a oedd wedi eithrio ar sail yn berthnasol i enillion yn cael eu heffeithio gan y newid hwn.

Bydd aelodau o'r cynlluniau hyn yn parhau i gael eu heithrio o Bensiwn ychwanegol y Wladwriaeth. Os nad ydych yn sicr p'un ai os yw eich cynllun pensiwn wedi eithrio, dylech edrych ar eich dogfennau pensiwn neu gysylltu â'ch darparwr pensiwn.

Gallwch hefyd gael mwy o wybodaeth yn **www.direct.gov.uk/workplacepensionschemes**

Gweithio eich Pensiwn ychwanegol y Wladwriaeth allan

Nes y byddwch yn gwneud cais am eich Pensiwn y Wladwriaeth, dim ond amcangyfrif faint o Bensiwn y Wladwriaeth a gewch y gallwn ei wneud. Dim ond darlun o'r sefyllfa nawr yw amcangyfrif o'r Pensiwn ychwanegol y Wladwriaeth efallai gewch pan gyrhaeddwch eich oedran Pensiwn y Wladwriaeth. Efallai y bydd yn newid erbyn yr amser y byddwch yn cyrraedd eich oedran Pensiwn y Wladwriaeth. Gallai hyd yn oed fod yn is mewn rhai amgylchiadau, yn enwedig os, rhwng y blynyddoedd 1978 a 1997, roeddech wedi eithrio o'r cynllun Pensiwn ychwanegol y Wladwriaeth i gynllun gweithle, ac wedi gadael y cynllun eisoes neu yn ei adael cyn cyrraedd oedran Pensiwn y Wladwriaeth. Os yw hyn yn berthnasol i chi byddwn ond yn gallu gweithio allan yr union swm o Bensiwn ychwanegol y Wladwriaeth y byddwch yn ei dderbyn pan fyddwch yn gwneud cais am eich Pensiwn y Wladwriaeth mewn gwirionedd.

Etifeddu Pensiwn ychwanegol y Wladwriaeth

Os ydych yn wraig weddw, yn ŵr gweddw neu'n bartner sifil sydd wedi goroesi, efallai y gallwch etifeddu:

- rhwng hanner pensiwn SERPS eich diweddar ŵr, gwraig neu bartner sifil a'r pensiwn cyfan (mae'r swm a gewch yn dibynnu ar bryd oeddynt yn cyrraedd oedran Pensiwn y Wladwriaeth, neu bryd y byddant wedi'i gyrraedd, a phryd y buont farw), a
- hyd at hanner eu Hail Bensiwn y Wladwriaeth.

Oedi cyn gwneud cais (gohirio) fel gallwch gael mwy o Bensiwn y Wladwriaeth yn ddiweddarach

Efallai y gallwch gael mwy o Bensiwn y Wladwriaeth drwy oedi cyn gwneud cais. Mae hyn yn golygu gohirio'r adeg y byddwch yn dechrau cael eich Pensiwn y Wladwriaeth neu

ddewis rhoi'r gorau i hawlio eich Pensiwn y Wladwriaeth am gyfnod. Gelwir hyn yn 'gohirio Pensiwn y Wladwriaeth' a gelwir yr amser rydych yn gohirio gwneud cais yn 'gyfnod gohirio'.

Pan fyddwch yn hawlio eich Pensiwn y Wladwriaeth gellir talu Pensiwn y Wladwriaeth a ohiriwyd naill ai fel:

- cyfandaliad unigol trethadwy os byddwch yn oedi cyn gwneud cais am eich Pensiwn y Wladwriaeth yn barhaus am o leiaf 12 mis, neu
- Pensiwn y Wladwriaeth wythnosol uwch am oes – drwy gael rhagor o Bensiwn y Wladwriaeth.

Gweler ein taflen ar ohirio Pensiwn y Wladwriaeth am ragor o wybodaeth. Gallwch ddarllen copiau o'n taflenni diweddaraf ar-lein yn **www.direct.gov.uk/tpsleaflets**. Hefyd mae ein taflenni ar gael mewn ffyrdd eraill. Gweler tudalen 26 am fyw o wybodaeth.

Os gwnaethoch ofyn i ni gynnwys yn eich rhagolwg amcangyfrif o'r cyfandaliad y byddech yn ei gael am oedi cyn gwneud eich cais, bydd y swm a ddangosir gennym yn seiliedig ar eich Pensiwn y Wladwriaeth yn cael ei dalu ar ddydd Llun. Os telir eich Pensiwn y Wladwriaeth ar ddiwrnod gwahanol, ac o ganlyniad bod eich cyfnod gohirio yn llai na 12 mis llawn, ni fyddwch yn gallu cael cyfandaliad. Yn hytrach, byddwch yn gymwys i gael Pensiwn y Wladwriaeth wythnosol uwch pan fyddwch yn dechrau ei gael.

Cynyddiadau Pensiwn y Wladwriaeth yn y dyfodol

Mae eich rhagolwg Pensiwn y Wladwriaeth yn seiliedig ar gyfraddau presennol Pensiwn y Wladwriaeth. Hynny yw, mae'n dangos y swm a fuasech yn ei gael pe baech yn cael eich Pensiwn y Wladwriaeth nawr.

Pensiwn Sylfaenol y Wladwriaeth

Yn arferol mae Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth yn cynyddu o Ebrill pob blwyddyn gan o leiaf lefel tyfiant mewn enillion cyfartalog. Gallwch weld mwy o wybodaeth ynglŷn â chyfradd Pensiwn sylfaenol y Wladwriaeth a sut a mae'n cael ei gynyddu drwy fynd i **www.direct.gov.uk/pensiynau**

Pensiwn Ychwanegol y Wladwriaeth

Hyd nes y byddwch yn cyrraedd oedran Pensiwn y Wladwriaeth caiff unrhyw Bensiwn ychwanegol y Wladwriaeth rydych yn ei gronni ei ailbrisio bob blwyddyn yn unol ag enillion cyfartalog. Yna bydd fel arfer yn cynyddu yn unol â phrisiau. Mae'r Mynegrif Prisiau Defnyddwyr yn cael ei ddefnyddio i fesur cynyddiadau mewn prisiau.

Taliadau Pensiwn y Wladwriaeth y tu allan i'r DU

Fel arfer gellir talu eich Pensiwn y Wladwriaeth yn unrhyw le rydych yn byw.

Fodd bynnag, os ydych yn byw y tu allan i'r DU ac rydych yn cael Pensiwn y Wladwriaeth y DU, bydd yn cael ei gynyddu yn unig os ydych yn byw:

- mewn gwlad sy'n perthyn i'r Ardal Economaidd Ewropeaidd (EEA)
- yn y Swistir, neu
- gwlad sydd â chytundeb gyda'r DU i ganiatáu'r cynyddiadau hyn.

Os ydych yn byw mewn gwlad ble nad yw eich Pensiwn y Wladwriaeth yn cael ei gynyddu, efallai gallwch gael y cynnydd yn ystod ymweliadau â'r DU. Hefyd efallai gallwch gael y cynnydd ar gyfer ymweliadau dros dro i wledydd eraill yr Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir, a rhai gwledydd y mae gan y DU gytundebau a hwy.

I gael dod o hyd i'r gwledydd ble mae'r cynnydd yn cael ei dalu, neu i gael mwy o wybodaeth ar sut mae Pensiynau'r Wladwriaeth y DU yn cael eu talu i bobl sy'n byw y tu allan i'r DU, ewch i **www.dwp.gov.uk/international/benefits**

Gwneud cais am Credyd Pensiwn os ydych ar incwm isel

Mewn rhai amgylchiadau, efallai y gallwch gael Credyd Pensiwn. Mae Credyd Pensiwn wedi ei wneud i fyny o ddwy ran:

- Credyd Gwarantedig, a
- Chredyd Cynilion.

Mae Credyd Gwarantedig yn gweithio drwy ychwanegu at eich incwm wythnosol gan swm penodol. Efallai y byddwch yn cael mwy os, er enghraifft, rydych yn ddifrifol anabl, rydych yn ofalwr neu fod gennych gostau tai fel morgais.

I wneud cais am Credyd Gwarantedig, rhaid i chi fod wedi cyrraedd oedran cymhwyso Credyd Pensiwn. Mae hwn yn mynd i fyny'n raddol yn unol â'r cynnydd mewn oedran Pensiwn y Wladwriaeth i ferched i 65, a'r cynnydd pellach i 66 i ddynion a merched. I gael gwybod yr oedran y gallwch wneud cais am Credyd Pensiwn ewch i

www.direct.gov.uk/credydpensiwn

Os oes gennych bartner, gall un ohonoch fod o dan yr oedran hwn ond mae'n rhaid i'r person sy'n gwneud cais fod wedi cyrraedd yr oedran cymhwyso.

Gall Credyd Cynilo roi arian ychwanegol i bensiynwyr sydd wedi cynilo rhywfaint o arian i helpu i ddarparu eu hunain yn eu hymddeoliad. Yr oedran y gallwch gael Credyd Cynilo yw 65. Fodd bynnag, o Fawrth 2019 bydd hwn yn mynd i fyny'n raddol yn unol â'r cynnydd mewn oedran Pensiwn y Wladwriaeth. Os ydych yn 65 neu drosodd ar hyn o bryd ac yn byw ym Mhrydain Fawr efallai y bydd gennych hawl i Credyd Cynilo.

Efallai y gallwch gael Credyd Cynilo yn ogystal â Chredyd Gwarantedig.

Ble y gallaf gael rhagor o wybodaeth?

Os oes angen rhagor o help neu wybodaeth arnoch am eich rhagolwg Pensiwn y Wladwriaeth neu am bensiynau yn gyffredinol, ewch i'n gwefan yn

www.direct.gov.uk/pensiynau

Gallwch ein ffonio rhwng 8am ac 8pm, o ddydd Llun i ddydd Gwener. Ein rhif ffôn yw **0845 300 0168**. Os oes gennych broblem gyda'ch lleferydd neu'ch clyw, mae gennym wasanaeth ffôn testun y gallwch ei ffonio ar

0845 300 0169.

Os ydych yn byw y tu allan i'r DU dylech ffonio **+44 191 218 3600**. Ffôn testun **+44 191 218 2051**.

Neu, gallwch ysgrifennu atom i:

State Pension Forecasting Team

Room TB218

The Pension Service

Tyneview Park

Whitley Road

Newcastle-upon-Tyne

NE98 1BA

Costau galwadau

Roedd y costau yn gywir ar y dyddiad sydd ar gefn y daflen hon.

Mae galwadau i rifau **0800** am ddim o linellau tir BT ond efallai y bydd yn rhaid i chi dalu os byddwch yn defnyddio cwmni ffôn arall neu ffôn symudol, neu os byddwch yn ffonio o'r tu allan i'r DU.

Ni ddylai galwadau i rifau **0845** o linellau tir BT gostio mwy na 5c y funud a 13c am sefydlu'r alwad. Efallai y bydd yn rhaid i chi dalu mwy os byddwch yn defnyddio cwmni ffôn arall neu ffôn symudol, neu os byddwch yn ffonio o'r tu allan i'r DU.

Ni ddylai galwadau i rifau **0870** o linellau tir BT gostio mwy na 7c y funud a 13c am sefydlu'r alwad. Efallai y bydd yn rhaid i chi dalu mwy os byddwch yn defnyddio cwmni ffôn arall neu ffôn symudol, neu os byddwch yn ffonio o'r tu allan i'r DU.

Ni ddylai galwadau i rifau **03** o linellau tir BT gostio mwy na 9c y funud a 13c am sefydlu'r alwad. Fodd bynnag, mae galwadau i rifau **03** fel arfer wedi'u cynnwys yn y gost o unrhyw gynllun galw a allai fod gennych, felly gofynnwch i'ch cwmni ffôn os codir tâl arnoch am y galwadau hyn.

Gall galwadau o ffonau symudol gostio hyd at 40c y funud, felly holwch eich cwmni ffôn am gost galwadau.

Gallwch ofyn i'n cysylltydd eich ffonio nôl – rhowch eich rhif ffôn iddo.

Ffonau testun – os ydych yn cael anhawster gyda'ch lleferydd neu'ch clyw

Mae ein rhifau ffôn tesun ar gyfer pobl sy'n ei chael hi'n anodd siarad neu glywed yn glir. Os nad oes gennych ffôn testun, gallech holi a oes gan eich llyfrgell neu Cyngor ar Bopeth lleol un.

Ni all ffonau testun dderbyn negeseuon testun o ffonau symudol.

Sefydliadau a allai fod yn ddefnyddiol i chi

Y Gwasanaeth Pensiwn

Gallwch gael rhagor o wybodaeth am bensiynau o daflenni eraill rydym yn eu cynhyrchu. Gallwch ddarllen y rhain ar-lein neu archebu copi drwy fynd i **www.direct.gov.uk/tpsleaflets** neu, fe allwch archebu copi drwy ffonio **0845 7 31 32 33**.

Ffôn testun **0845 604 0210** os ydych yn cael anhawster gyda'ch lleferydd neu'ch clyw

Cyllid a Thollau EM

Ffoniwch y llinell gymorth 'ymholiadau Yswiriant Gwladol i unigolion': **0845 302 1489**

Gwefan: **www.hmrc.gov.uk**

Ysgrifennwch i:

HM Revenue & Customs

National Insurance Contributions and Employer Office
(NIC&EO)

Benton Park View

Longbenton

Newcastle-upon-Tyne

NE98 1ZZ

Y Gwasanaeth Orlhain Pensiwn

Gall fod yn hawdd colli cysylltiad â chyflogwr blaenorol a'u cynllun pensiwn os, er enghraifft, rydych wedi newid swyddi sawl gwaith. Os credwch fod gennych un neu ragor o hen bensiynau cwmni neu bensiynau personol nad ydych yn gwybod y manylion llawn amdanynt, cysylltwch â'r Gwasanaeth Orlhain Pensiwn. Os gallwch roi manylion y cwmni roeddech yn gweithio iddo, neu ddarparwr y pensiwn, efallai y gall y Gwasanaeth Orlhain Pensiwn roi manylion cyswllt y cynllun i chi. Nid oes rhaid i chi dalu am y gwasanaeth hwn.

Unwaith y cewch y manylion cyswllt, yna gallwch ofyn i ddarparwr y pensiwn gadarnhau a oes gennych bensiwn gyda hwy.

Ffôn: **0845 600 2537** (mae'r llinellau ar agor rhwng 8am i 6pm, ddydd Llun i ddydd Gwener). Os ydych yn ffonio o dramor, y rhif ffôn yw **+44 191 2154491**

Ffôn testun: **0845 3000 169**. Neu gallwch ddefnyddio Text Relay drwy ddeialu **18001 0845 600 2537**

Gwefan: **www.direct.gov.uk/pensiynau**, neu

Ysgrifennwch i:

The Pension Tracing Service
Tyneview Park
Whitley Road
Newcastle-upon-Tyne
NE98 1BA

International Pension Centre

Ffôn: **0191 218 7777** (neu eich cod deialu rhyngwladol, yna **191 218 7777** os ydych y tu allan i'r DU)

Ffôn testun: **0191 218 7280**

E-bost: **TVP-IPC-Customer-**

Care@thepensionservice.gsi.gov.uk, neu ysgrifennwch i

Department for Work and Pensions

Tyneview Park

Newcastle-upon-Tyne

NE98 1BA

Y Gwasanaeth Cyngori ar Bensiynau

Gall y Gwasanaeth Cyngori ar Bensiynau roi gwybodaeth i chi am unrhyw agwedd ar eich pensiwn, yn cynnwys pensiynau galwedigaethol, pensiynau cyfranddeiliaid a pensiynau personol.

Ffôn: **0845 601 2923**. Mae'r llinellau ar agor rhwng 9am a 5pm, o ddydd Llun i ddydd Gwener.

Gwefan: **www.pensionsadvisoryservice.org.uk**

E-bost: **enquiries@pensionsadvisoryservice.org.uk**, neu

Ysgrifennwch i:

The Pensions Advisory Service

11 Belgrave Road

London

SW1V 1RB

Y Panel Cydnabod Rhyw

Ffôn: **0845 355 5155**

Gwefan: **www.grp.gov.uk**, neu

Ysgrifennwch i:

GRP

PO Box 6987

Leicester

LE1 6ZX

Gwasanaeth Cynggori Ariannol

Mae Gwasanaeth Cynggori Ariannol yn gyfrifol am helpu defnyddwyr i ddeall materion ariannol a rheoli eu sefyllfa ariannol yn well. Mae'n cynnig cyngor a gwybodaeth ddiduedd.

Ffôn: **0300 500 5000**

Typetalk: **18001 0300 500 5000**

Mae'r llinellau ar agor rhwng 8am a 8pm (ac eithrio Gwyliau'r Banc)

Gwefan: **www.moneymadeclear.org.uk**

Cymdeithas Yswirwyr Prydain

Ffôn: **020 7600 3333**

Ffacs: **020 7696 8999**

Gwefan: **www.abi.org.uk**

E-bost: **info@abi.org.uk**, neu

Ysgrifennwch i:

51 Gresham Street

London

EC2V 7HQ

Cyhoeddiadau eraill a allai fod yn ddefnyddiol i chi

Registered Pension Schemes Manual (RPSM) Dim ond ar-lein y mae'r llawlyfr hwn ar gael yn **www.hmrc.gov.uk/manuals**

Gwybodaeth bwysig am y daflen hon

Canllaw yn unig yw'r daflen hon ac nid yw'n cwmpasu pob amgylchiad. Rydym wedi gwneud ein gorau i sicrhau bod y daflen yn gywir ym mis Ebrill 2012. Mae'n bosibl y bydd rhywfaint o'r wybodaeth wedi'i gorsymleiddio neu'n dod yn llai cywir dros amser, er enghraifft oherwydd newidiadau i'r gyfraith. Rydym yn argymhell eich bod yn cael cyngor annibynnol cyn gwneud penderfyniadau ariannol ar sail y daflen hon.

Os hoffech gael y daflen hon yn Saesneg neu mewn fformat arall: ffoniwch 0845 7 31 32 33.

Os na allwch siarad neu glywed yn glir, gallwch archebu ein taflenni o'n gwasanaeth ffôn testun ar **0845 604 0210**.

Gallwch hefyd weld y daflen hon ar y rhyngwrdd yn

www.direct.gov.uk/tpsleaflets

Rydym bob amser yn chwilio am ffyrdd i wella ein taflenni. Os oes gennych sylwadau neu awgrymiadau am sut y gallwn wella'r daflen hon anfonwch hwy atom yn: **leaflet.feedback@dwp.gsi.gov.uk**

Defnyddir y cyfeiriad e-bost hwn ar gyfer adborth ar y taflenni yn unig. Ni allwn ateb cwestiynau am eich pensiwn neu fudd-dal.

(h) Hawlfraint y Goron 2012

Gallwch ail-ddefnyddio'r wybodaeth hwn (heb gynnwys logos)

yn ddi-dâl mewn unrhyw fformat neu gyfrwng, o dan dermau'r

Trwydded Agored y Llywodraeth. I weld y drwydded hon, ewch i

<http://www.nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/>

ISBN: 978-1-78153-005-4

Cynhyrchwyd gan Y Gwasanaeth Pensiwn,

rhan o'r Adran Gwaith a Phensiynau.

Argraffwyd yn y DU. Ebrill 2012. BR19LW.